

Andrzej Szafran

Ocena stosunku prawnego między organizacją adwokacką a organizacją socjalistyczną przy udzielaniu pomocy prawnej w prawie czechosłowackim

---

Palestra 9/9(93), 47-48

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ocena stosunku prawnego między organizacją adwokacką a organizacją socjalistyczną przy udzielaniu pomocy prawnej w prawie czechosłowackim

Ocena powyższa była przedmiotem rozważań Sekcji Prawa Cywilnego Kolegium Studiów Centrali Adwokatury Czechosłowackiej. Stanowisko w tej sprawie opublikowano w numerze 1 czasopisma „Zprávy advokacie” z roku 1965.

Problematyka ta jest bardzo żywotna ze względu na założenia programowe, by rozszerzać pomoc prawną udzielaną przez adwokaturę dla organizacji socjalistycznych, w szczególności dla rolniczej spółdzielczości produkcyjnej.

Problematyka ta nastrocza jednak pewne trudności w związku z tym, że stosunki majątkowe między organizacjami socjalistycznymi zostały całkowicie wyłączone z kodeksu cywilnego i poddane reżymowi odrębnego kodeksu gospodarczego, przy czym ani nowy kodeks cywilny, ani kodeks gospodarczy nie odznaczają się precyzją sformułowań i rozwiązań legislacyjnych.

Nie ulega wątpliwości, że organizacja (poradnia) adwokacka jest organizacją socjalistyczną, choć nie można jej zaliczyć do żadnej z kategorii typowych (za typowe organizacje socjalistyczne kodeks gospodarczy uznaje organizacje państwowe, spółdzielcze i społeczne). W stosunkach więc między organizacjami adwokackimi a innymi organizacjami socjalistycznymi mają zastosowanie przepisy kodeksu gospodarczego, a nie kodeksu cywilnego.

Wątpliwości może jednak nasuwać kwestia, do jakiego rodzaju umów należy zaliczyć umowę o udzielenie pomocy prawnej. W kodeksie cywilnym wyodrębniono umowy o udzielenie pomocy prawnej jako osobny rodzaj umów, natomiast w kodeksie gospodarczym wyodrębnienia takiego nie ma. Zdaniem Sekcji Prawa Cywilnego, umowy o udzielanie pomocy prawnej organizacjom socjalistycznym przez organizacje adwokackie należy oceniać na gruncie kodeksu gospodarczego jako umowy „inne”, tzn. jako umowy nietypowe. Do umów tych — oprócz przepisów kodeksu gospodarczego — mają również zastosowanie przepisy ustawy o adwokaturze. Ponieważ jednak ani ustawa o adwokaturze, ani kodeks gospodarczy nie regulują dostatecznie szczegółowo wzajemnych praw i obowiązków organizacji adwokackiej i innej organizacji socjalistycznej, przeto Sekcja wyraża pogląd, że byłoby pożądane, aby umowy o udzielanie pomocy prawnej organizacjom socjalistycznym zawierały postanowienia analogiczne do przepisów kodeksu cywilnego dotyczących udzielania pomocy prawnej ludności (prawo do wynagrodzenia, wypowiedzenie umowy, obowiązki organizacji adwokackiej w okresie wypowiedzenia itp.).

Duże trudności powstają przy ocenie stosunków prawnych między organizacją adwokacką a inną organizacją socjalistyczną w okresie między 1 kwietnia a 1 lipca 1964 r. Ponieważ nowy kodeks cywilny, który wszedł w życie z dniem 1 kwietnia 1964 r., wyłączył możliwość stosowania go w stosunkach między organizacjami

socjalistycznymi, a kodeks gospodarczy, właściwy dla takich stosunków, wszedł w życie dopiero z dniem 1 lipca 1964 r., przeto stosunki między organizacjami adwokackimi a innymi organizacjami socjalistycznymi w owym trzymiesięcznym okresie swoistej, a nie zamierzonej luki prawnej można oceniać tylko na podstawie przepisów ustawy o adwokaturze oraz na podstawie treści i celu zawartej umowy o udzielenie pomocy prawnej.

Z zagadnieniem tym wiąże się też zagadnienie właściwości organów powołanych do rozstrzygania sporów, jakie wypłynęły z istniejących w tym okresie przejściowym stosunków prawnych między organizacjami adwokackimi a innymi organizacjami socjalistycznymi. Właściwość bowiem sądu została na podstawie nowego kodeksu postępowania cywilnego wyłączona (od dnia 1 kwietnia 1964 r. nie był to już stosunek cywilnoprawny), a arbitraż gospodarczy stał się właściwy dopiero z dniem 1 lipca 1964 r. (od tej daty stosunek ten stał się stosunkiem gospodarczo-prawnym). Praktyczne rozwiązanie tej trudności zdaniem Sekcji jest takie, że arbitraż będzie przekazywał sądowi wymienione sprawy, uznając się za niewłaściwy do ich rozpoznania. W myśl bowiem ustawy o arbitrażu gospodarczym sąd obowiązany jest rozpoznać sprawy, w których arbitraż uznał swą niewłaściwość i które przekazał sądowi.

PYTANIA I ODPOWIEDZI PRAWNE

PYTANIE:

1. Czy adwokat-członek zespołu adwokackiego (od 1.I.1953 r.), który z tytułu radcostwa ma już przyznaną rentę inwalidzką II kat. III grupy inwalidów od 20.II.1957 r. od podstawy wymiaru renty w wysokości 2 206 zł miesięcznie w wysokości 731 złotych (renty tej nie otrzymuje z powodu uzyskania w Zespole większych zarobków), może się starać o przyznanie mu podobnej renty jako członek zespołu adwokackiego nadal zatrudniony na podstawie § 4 (1) rozp. Rady Min. z dnia 4 marca 1964 r. w sprawie ubezpieczenia społecznego adwokatów-członków zespołów adwokackich i ich rodzin (Dz. U. Nr 10, poz. 621), a jeżeli tak, to jaką należy przyjąć podstawę wymiaru renty, jeżeli wniosek o przyznanie renty zgłoszono 18.VII.1964 r.?
2. Czy adwokatowi-członkowi zespołu adwokackiego, który przed powołaniem go do czynnej służby wojskowej w dniu 24.VIII.1939 r. w charakterze oficera rezerwy (WP, a który następnie dostał się do niewoli niemieckiej w dniu 20.IX.1939 r. i przebywał w niej do 28.V.1945 r., należy zaliczyć okres tej niewoli do zatrudnienia, mimo że przed 24.VIII.1939 r. (od grudnia 1924 r.) wykonywał zawód adwokata?

ODPOWIEDZ:

1. Z pierwszego pytania wynika, że pytający otrzymuje rentę inwalidzką III grupy, przyznaną mu od 1957 r. z tytułu jego pracy jako radcy prawnego. Rentę tę obliczono od jego zarobków jako radcy prawnego wynoszących 2 206 zł miesięcznie — na kwotę 731 zł.

Pytającemu chodzi o to, czy i na jakich warunkach jest rzeczą możliwą ponowne ustalenie wysokości jego renty inwalidzkiej przy wzięciu pod uwagę jego dochodów osiąganych w zespole, do którego należy od 1953 r.